

Deze Praktische Opdracht (PO) gaat over twee onderwerpen:

- Staatinrichting: de manier waarop het bestuur van Nederland in grote lijnen is geregeld.
- Parlementaire geschiedenis: gebeurtenissen uit de periode 1840 – 1920 die belangrijk waren in het ontstaan van het bestuur in Nederland.

Deze PO bestaat uit drie onderdelen:

1. Schema Trias Politica
2. Tijdlijn 1840 - 1920: wie heeft de meeste macht?
3. Invulblad politieke stromingen

Deze PO maak je individueel. Je levert hem via SeeSaw in bij de vakcoach. De deadline is dinsdag 11 oktober. Deze PO telt voor 5% mee in je PTA.

1 Schema Trias Politica

Neem het volgende schema over en vul het in. Gebruik als bron dit uitlegfilmpje: <https://youtu.be/bF8BYhk4AzI> of Dhr Schuijt.

	Wetgevende macht		Uitvoerende macht	Rechterlijke macht
Wie zitten hier in?				
Welke taken en functies hebben zij?				
Welke middelen hebben zij om hun taak of functie uit te voeren?				

2 Tijdlijn 1840 – 1920: Wie heeft de meeste macht?

Je ziet hieronder een lijst met gebeurtenissen uit de periode 1840 – 1920. Deze informatie heb je nodig om de tijdlijn in te vullen. Die tijdlijn vind je in wikiwijs bij het document [Tijdlijn 1840 – 1920](#). Op de tijdlijn geef je bij iedere gebeurtenis aan hoeveel macht de volgende drie personen / groepen hadden:

- Koning
- Ministers
- Het volk / volksvertegenwoordiging

Iemand met alle macht krijgt de score +5, iemand zonder macht krijgt de score 0.

Lijst met gebeurtenissen 1840 - 1920		
1	1848	Overal in Europa zijn er opstanden en rellen. Het volk gaat de straat op en eist meer inspraak in het bestuur. Op dat moment zijn in de meeste Europese landen koningen aan de macht.
2	1848	Koning Willem II vraagt aan politicus en jurist Johan Rudolff Thorbecke om een nieuwe grondwet te ontwerpen. De koning wil dat het volk meer invloed krijgt, zodat ze niet in opstand zullen komen. In de nieuwe grondwet is er censuskiesrecht: alleen de rijke mensen mogen stemmen. Ook komt er vrijheid van godsdienst in de grondwet te staan.
3	1857	J. Van Der Bruggen wordt minister en voert een wet in die het toestaat dat katholieken en protestanten scholen stichten die uitgaan van hun geloof. Die scholen mogen niet direct aan een kerk of kerkgenootschap verbonden zijn. Hoewel zij hun eigen scholen mogen stichten, betaalt de overheid er niet aan mee.
4	1866	Op aandringen van Koning Willem III verkoopt minister J. van Zuylen van Nijvelt het groothertogdom Luxemburg. Hierbij wordt de Tweede Kamer niet geïnformeerd. Als reactie keurt de Tweede Kamer de begroting van het kabinet niet goed en moeten de ministers opstappen.
5	1874	Lid van de Tweede Kamer Samuel van Houten dient een wetsvoorstel in dat kinderarbeid tot 12 jaar verbiedt. Het voorstel wordt aangenomen.
6	1887	Op aandringen van sociaal-liberale volksvertegenwoordigers komt er een parlementaire enquête naar de toestand in de fabrieken en werkplaatsen. De uitkomsten hiervan leiden tot verschillende sociale wetten.
7	1887	Door het caotouchouc-artikel wordt het kiesrecht opgerekt: niet alleen meer het vermogen, maar ook iemands verstand (diploma's, maatschappelijke positie) telden mee in het toekennen van het kiesrecht.
8	1917	De socialisten en sociaal-liberalen krijgen het algemeen mannenkiesrecht, waardoor alle mannen vanaf 23 jaar hun stem uit mogen brengen. De katholieken en protestanten krijgen van de overheid geld om hun eigen scholen mee te bekostigen. Deze uitruil heet de pacificatie.
9	1918	De leider van de sociaaldemocraten Troelstra roept zijn aanhangers op een machtsovername te doen, maar daarvoor blijkt nauwelijks steun. Als straf voor zijn 'vergissing' mogen de sociaaldemocraten tot en met 1939 niet deelnemen aan de regering.
10	1919	Na het algemeen mannenkiesrecht, gaat nu ook het algemeen vrouwenkiesrecht van kracht.

3 Werkblad politieke stromingen

In de negentiende eeuw verschoof de macht langzaam van de koning en zijn ministers (meestal van adel) naar het volk. Nu is het volk niet één persoon, maar een enorme groep verschillende mensen. Er ontstonden dan ook meningsverschillen over de oplossingen voor de politieke problemen.

Vul dit werkblad in.

Kolommen van links naar rechts:

Jaartal – beschrijving gebeurtenis – hoe blij (maximaal 5 sterren) zijn de politieke stromingen hiermee – uitleg bij aantal sterren per politieke stroming

Schoolstrijd			
1848	In de nieuwe grondwet van 1848 staat onder meer vrijheid van godsdienst	Katholieken	uitleg
		☆☆☆☆☆	
		Protestanten	
		☆☆☆☆☆	
		Socialisten	
☆☆☆☆☆			
Liberalen	☆☆☆☆☆		
1857	J. Van Der Brugghen wordt minister en voert een wet in die het toestaat dat katholieken en protestanten scholen stichten die uitgaan van hun geloof. Die scholen mogen niet direct aan een kerk of kerkgenootschap verbonden zijn. Hoewel zij hun eigen scholen mogen stichten, betaalt de overheid er niet aan mee.	Katholieken	
		☆☆☆☆☆	
		Protestanten	
		☆☆☆☆☆	
		Socialisten	
☆☆☆☆☆			
Liberalen	☆☆☆☆☆		
1917	De socialisten en sociaal-liberalen krijgen het algemeen mannenkiesrecht, waardoor alle mannen vanaf 23 jaar hun stem uit mogen brengen. De katholieken en protestanten krijgen van de overheid geld om hun eigen scholen mee te bekostigen. Deze uitruil heet de pacificatie.	katholieken	
		☆☆☆☆☆	
		protestanten	
		☆☆☆☆☆	
		socialisten	
☆☆☆☆☆			
liberalen	☆☆☆☆☆		

Kiesrecht			
1848	Koning Willem II vraagt aan politicus en jurist Johan Rudolff Thorbecke om een nieuwe grondwet te ontwerpen. De koning wil dat het volk meer invloed krijgt, zodat ze niet in opstand zullen komen. In de nieuwe grondwet is er censuskiesrecht: alleen de rijke mensen mogen stemmen.	Katholieken	<i>uitleg</i>
			
		Protestanten	
			
		Socialisten	
			
1887	Door het caotouchouc-artikel wordt het kiesrecht opgerekt: niet alleen meer het vermogen, maar ook iemands verstand (diploma's, maatschappelijke positie) telden mee in het toekennen van het kiesrecht.	Katholieken	
			
		Protestanten	
			
		Socialisten	
			
1917/ 1919	De socialisten en sociaal-liberalen krijgen het algemeen mannenkiesrecht, waardoor alle mannen vanaf 23 jaar hun stem uit mogen brengen. De katholieken en protestanten krijgen van de overheid geld om hun eigen scholen mee te bekostigen. Deze uitruil heet de pacificatie. Na het algemeen mannenkiesrecht, gaat nu ook het algemeen vrouwenkiesrecht van kracht.	katholieken	
			
		protestanten	
			
		socialisten	
			
		liberalen	
			

Sociale kwestie			
1874	Lid van de Tweede Kamer Samuel van Houten dient een wetsvoorstel in dat kinderarbeid tot 12 jaar verbiedt. Het voorstel wordt aangenomen.	Katholieken	<i>uitleg</i>
			
		Protestanen	
			
		Socialisten	
			
1887	Op aandringen van sociaal-liberale volksvertegenwoordigers komt er een parlementaire enquête naar de toestand in de fabrieken en werkplaatsen. De uitkomsten hiervan leiden tot verschillende sociale wetten.	Katholieken	
			
		Protestanten	
			
		Socialisten	
			
1901	Invoering Woningwet waarin de minimumeisen staan waaraan een gezonde / hygiënische woonruimte moest voldoen.	katholieken	
			
		protestanten	
			
		socialisten	
			
		liberalen	
		